

ДС СМИТХ АД Скопје

Финансиски извештаи
за годината што завршува
на 31 декември 2017 и
Извештај на независните ревизори

СОДРЖИНА

	Страна
Извештај на независните ревизори	1 - 2
Извештај за сеопфатната добивка	3
Извештај за финансиската состојба	4
Извештај за промени во главнината	5
Извештај за паричните текови	6
Белешки кон финансиските извештаи	7 – 31
Прилог 1 - Годишен извештај	
Прилог 2 - Годишна сметка	

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ

ДО РАКОВОДСТВОТО И АКЦИОНЕРИТЕ НА ДС СМИТХ АД СКОПЈЕ

Извршивме ревизија на приложените финансиски извештаи (страна 3 - 31) на ДС СМИТХ АД Скопје (во понатамошниот текст "Друштвото"), кои се состојат од извештај за финансиската состојба на ден 31 декември 2017 година и извештај за сеопфатна добивка, извештај за промените во главнината и извештај за паричните текови за годината што тогаш завршува и преглед на значајни сметководствени политики и останати објаснувачки белешки.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за подготвувањето и објективното презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со сметководствените стандарди кои се применуваат во Република Македонија и интерна контрола за која раководството смета дека е неопходна за подготвување на финансиските извештаи кои не содржат материјално погрешно прикажување, без разлика дали тоа е резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја извршивме нашата ревизија во согласност со Законот за ревизија и стандардите за ревизија кои се во примена во Република Македонија. Овие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата на начин кој ќе ни овозможи да добиеме разумно уверување дека финансиските извештаи не содржат материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува спроведување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од значајно погрешно прикажување во финансиските извештаи, настанато како резултат на измама или грешка. При проценувањето на овие ризици, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи на Друштвото со цел дизајнирање на ревизорски постапки кои што се соодветни на околностите, но не и со цел на изразување на мислење за ефективност на интерната контрола на Друштвото. Ревизијата исто така вклучува и оценка за соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на раководството, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

Веруваме дека ревизорските докази кои ги имаме прибавено се достатни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење со резерва.

Основи за мислење со резерва

Како што е наведено во Белешка 14 кон придружните финансиски извештаи, заклучно со 31 декември 2017 година Друштвото има недвижности, постројки и опрема во вкупен износ од 390,665 илјади денари. Овие средства вклучуваат земјиште и градежни објекти со нето сегашна вредност од 19,679 илјади денари, односно 57,187 илјади денари за кои Друштвото има само право на користење и не поседува документација за сопственост. Дополнително, градежните објекти на Друштвото со вкупен износ од 176,535 илјади денари и опремата со вкупен износ од 186,653 илјади денари вклучуваат и средства од погонот за производство на хартија и хартиена амбалажа со нето сегашна вредност од 46,471 илјади денари односно 24,076 илјади денари, кои од 1 јануари 2011 година се надвор од употреба. Друштвото не изврши тест на обезвреднување на градежните објекти заклучно со 31 декември 2017 година во согласност со МСС 36 „Обезвреднување на средства“. Врз основа на расположливата документација, ние не бевме во состојба да се увериме во потенцијалните ефекти врз вреднувањето на недвижностите, постројките и опремата за годината која завршува на 31 декември 2017 година, како и ефектот врз нето добивката за годината која тогаш завршува.

(продолжува)

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ

ДО РАКОВОДСТВОТО И АКЦИОНЕРИТЕ НА ДС СМИТХ АД СКОПЈЕ (продолжение)

Основи за мислење со резерва (продолжение)

Дополнително, во рамките на градежните објекти на Друштвото се вклучени недвижности кои се дадени под закуп на трети лица и од кои Друштвото искажува приход од наем. Заклучно со 31 декември 2017 година, Друштвото овие недвижности ги третира како градежни објекти, а не како вложувања во недвижности и нема направено проценка на објективната вредност на вложувањата во недвижности. Овој третман на недвижностите не е во согласност со Меѓународниот сметководствен стандард – МСС 40 „Вложувања во недвижности“. Врз основа на расположливата документација, ние не бевме во состојба да ги утврдиме потенцијалните ефекти врз вреднувањето на градежните објекти за годината која завршува на 31 декември 2017 година, како и ефектот врз нето добивката за годината која тогаш завршува.

Мислење со резерва

Според наше мислење, освен за ефектите на прашањата наведени во параграфот за Основа за мислење со резерва, финансиските извештаи ја прикажуваат реално и објективно, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на ДС СМИТХ АД Скопје на ден 31 декември 2017 година, како и резултатите од работењето и паричните текови за годината што тогаш завршува во согласност со сметководствената регулатива која се применува во Република Македонија.

Извештај за други правни и регулаторни барања

Раководството на Друштвото е одговорно за изготвување на годишниот извештај (прилог 1 кон финансиските извештаи) и годишната сметка (прилог 2 кон финансиските извештаи) во согласност со Законот за трговски друштва и истите беа прифатени и одобрени од раководството, а кои Друштвото е во обврска да ги поднесе до Централниот регистар на Република Македонија. Наша одговорност е да издадеме мислење во врска со конзистентноста на годишниот извештај со годишната сметка и финансиски извештаи на Друштвото. Ние ги извршивме нашите постапки во согласност со Законот за ревизија на Република Македонија и Меѓународниот стандард за ревизија 720 – Одговорности на ревизорот во врска со други информации во документи кои содржат ревидирани финансиски извештаи. Според наше мислење историските финансиски информации обелоденети во годишниот извештај се конзистентни со годишната сметка и приложените ревидирани финансиски извештаи на Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2017 година.

Дилоит ДОО

Лидија Јануш
Овластен ревизор
Директор

Скопје
21 мај 2018 година

Александар Аризанов
Овластен ревизор

ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНАТА ДОБИВКА
Година што завршува на 31 декември 2017
(Во илјади денари)

	<u>Белешки</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Приходи од продажба	5	739,492	631,458
Останати приходи	6	8,755	10,532
Вкупно оперативни приходи		748,247	641,990
Промена во залихите на готови производи и производство во тек		261	(5)
Потрошени материјали и суровини	7	(496,413)	(400,319)
Трошоци за вработените	8	(83,403)	(71,050)
Трошоци за амортизација	13, 14	(22,742)	(31,681)
Останати трошоци	9	(110,927)	(109,047)
Вкупно оперативни трошоци		(713,224)	(612,102)
Добивка од работење		35,023	29,888
Финансиски приходи		653	1,301
Финансиски расходи		(10,185)	(10,384)
Финансиски расходи, нето	10	(9,532)	(9,083)
Добивка пред оданочување		25,491	20,805
Данок на добивка	11	(3,382)	(4,201)
Нето добивка за годината		22,109	16,604
Останата сеопфатна добивка по оданочување		-	-
Вкупна сеопфатна добивка за годината		22,109	16,604
Добивка расположлива за:			
Сопствениците на обични акции на Друштвото		22,109	16,604
Заработувачка по акција:	12		
Основна заработувачка по акција (во Денари)		79.24	59.51
Разводнета заработувачка по акција (во Денари)		79.24	59.51

Белешките кон финансиските извештаи претставуваат интегрален дел на овие финансиски извештаи

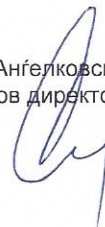
Овие финансиски извештаи беа одобрени за издавање од Управниот одбор на Друштвото на 13 март 2018.

Одобрено од:

Олгица Кржева
 Генерален директор

Марија Ангелковска
 Финансов директор

ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА
Година што завршува на 31 декември 2017
(Во илјади денари)

	<u>Белешки</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
СРЕДСТВА			
Нетековни средства			
Нематеријални средства	13	589	850
Недвижности, постројки и опрема	14	390,665	395,971
Останати нетековни средства		308	308
		<u>391,562</u>	<u>397,129</u>
Тековни средства			
Залихи	15	72,956	51,272
Побарувања од купувачи	16	274,047	201,696
Останати побарувања	17	14,590	5,476
Пари и парични еквиваленти	18	10,282	35,909
		<u>371,875</u>	<u>294,353</u>
ВКУПНИ СРЕДСТВА		<u><u>763,437</u></u>	<u><u>691,482</u></u>
ГЛАВНИНА И ОБВРСКИ			
Главнина			
Уплатен капитал	19	432,450	432,450
Законски резерви		15,344	15,344
Акумулирана загуба		(140,380)	(162,489)
		<u>307,414</u>	<u>285,305</u>
Нетековни обврски			
Резервации за отпремнини	20	3,699	3,326
		<u>3,699</u>	<u>3,326</u>
Тековни обврски			
Обврски кон добавувачи	21	189,316	137,184
Останати обврски	22	28,605	31,301
Обврски по кредити	23	234,403	234,366
		<u>452,324</u>	<u>402,851</u>
ВКУПНО ГЛАВНИНА И ОБВРСКИ		<u><u>763,437</u></u>	<u><u>691,482</u></u>

Белешките кон финансиските извештаи
 претставуваат интегрален дел на овие финансиски извештаи

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИ ВО ГЛАВНИНАТА
Година што завршува на 31 декември 2017
(Во илјади денари)

	<u>Акционерски капитал</u>	<u>Законски резерви</u>	<u>Акумулирана загуба</u>	<u>Вкупно</u>
Состојба на 1 јануари 2016	432,450	15,344	(179,093)	268,701
Добивка за годината	-	-	16,604	16,604
Останата сеопфатна добивка за годината	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2016	<u>432,450</u>	<u>15,344</u>	<u>(162,489)</u>	<u>285,305</u>
Состојба на 1 јануари 2017	432,450	15,344	(162,489)	285,305
Добивка за годината	-	-	22,109	22,109
Останата сеопфатна добивка за годината	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2017	<u>432,450</u>	<u>15,344</u>	<u>(140,380)</u>	<u>307,414</u>

Белешките кон финансиските извештаи претставуваат интегрален дел на овие финансиски извештаи

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИТЕ ТЕКОВИ
Година што завршува на 31 декември 2017
(Во илјади денари)

Белешки	2017	2016
Парични текови од оперативни активности		
Добивка пред оданочување	25,491	20,805
Корегирана за:		
Амортизација	22,742	31,681
Исправка на вредноста на побарувањата	796	8,180
Неотпишана вредност на продадени средства	1,053	12,167
Курсни разлики по кредити	37	(433)
Расходи за камати	9,533	9,550
Приходи од камати	(1)	(1)
Оперативна добивка пред промени во обртниот капитал (Зголемување)/намалување на залихите	59,651 (21,684)	81,949 2,022
Зголемување на побарувањата од купувачите и останатите побарувања	(82,261)	(26,092)
Зголемување на обврските кон добавувачи и останатите обврски	55,812	5,695
Парични текови генерирани од оперативни активности	11,518	63,574
Платени камати, нето	(14,348)	(4)
Платен данок на добивка	(4,655)	(3,461)
Нето парични текови (користени за)/генерирани од оперативни активности	(7,485)	60,109
Парични текови од инвестициони активности		
Набавка на недвижности, постројки и опрема, нето од приливи од продажба	(18,105)	(34,080)
Набавка на нематеријални средства	(37)	-
Нето парични текови користени за инвестициони активности	(18,142)	(34,080)
Нето (намалување)/зголемување на пари и парични еквиваленти	(25,627)	26,029
Пари и парични еквиваленти на почетокот од годината	35,909	9,880
Пари и парични еквиваленти на крајот од годината	18	35,909

Белешките кон финансиските извештаи претставуваат интегрален дел на овие финансиски извештаи

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ 31 декември 2017

1. ОПШТИ ИНФОРМАЦИИ

ДС СМИТХ АД Скопје (во понатамошниот текст “Друштвото”) е акционерско друштво регистрирано во Република Македонија, со седиште на улица “1632” бр. 1 Гази Баба, Скопје. Основна дејност на Друштвото е производство на хартија и амбалажа.

Во текот на 2015 година, Групаацијата DS Smith изврши превземање на Групаацијата Дуропацк, поради што Собранието на акционери на Друштвото на 15 октомври 2015 година донесе одлука за промена на називот на Друштвото од ДУРОПАЦК АД Скопје во ДС СМИТХ АД Скопје. Според уписот на промена во Централниот регистар на Република Македонија од 27 октомври 2015 година целосниот назив на Друштвото е Друштво за производство на хартија и амбалажа ДС СМИТХ АД Скопје.

Заклучно со 31 декември 2017 година, мнозински акционер на Друштвото е DS Smith Packaging South East GmbH Австрија која има 81.31% сопственост над Друштвото.

На 31 декември 2017 година Друштвото има 134 вработени (2016: 127 вработени).

2. ОСНОВИ ЗА ПОДГОТОВКА И ПРЕЗЕНТАЦИЈА НА ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

2.1 Основи за подготовка и презентација на финансиските извештаи

Во согласност со одредбите на Законот за трговски друштва (“Службен весник на РМ” бр.28/04, 84/05, 71/06, 25/07, 87/08, 17/09, 23/09, 42/10, 48/10, 8/11, 21/11, 24/11, 166/12, 70/13, 119/13, 120/13, 187/13, 13/14, 41/14, 138/14, 88/15, 192/15, 6/16, 30/16 и 61/16) правните лица во Република Македонија имаат обврска да водат сметководство и да подготвуваат финансиски извештаи во согласност со усвоените меѓународни стандарди за финансиско известување објавени во Службен весник на Република Македонија.

На 29 декември 2009 година, донесен е нов Правилник за водење сметководство (“Службен весник на РМ” 159/09, 164/10 и 107/11) во кој се објавени Меѓународните сметководствени стандарди (МСС), Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ), заедно со толкувањата на Постојниот комитет за толкување (ПКТ) и толкувањата на Комитетот за толкување на меѓународното финансиско известување (КТМФИ), утврдени и издадени од Одборот за меѓународни сметководствени стандарди (ОМСС) заклучно со 1 јануари 2009 година. Овој правилник се применува од 1 јануари 2010 година.

Меѓутоа, до датумот на составување на придружните финансиски извештаи не се преведени и објавени сите измени и дополнувања на МСС/МСФИ и толкувањата на КТМФИ кои стапиле на сила за годишните периоди кои започнуваат на 1 јануари 2009 година. Притоа придружните финансиски извештаи на Друштвото се прикажани во согласност со билансните шеми објавени во Правилникот за формата и содржината на годишната сметка (“Службен весник на Република Македонија” бр. 60/14), чиј сет на финансиски извештаи отстапува од оние дефинирани во МСС 1 – Презентирање на финансиските извештаи и притоа во поединечни делови отстапува од начинот на презентација на одредени билансни позиции предвидени со наведениот стандард. Објавените стандарди и толкувања кои на сила во тековниот период, а кои сè уште не се официјално преведени и усвоени, како и објавените стандарди и толкувања кои сè уште не се во примена се обелоденети во белешките 2.2 и 2.3.

Во врска со погоре наведеното, а имајќи ги во предвид потенцијално материјалните значајни ефекти од разликите помеѓу сметководствените прописи на Република Македонија и МСФИ/МСС, кои можат да имаат влијание на реалноста и објективноста на финансиските извештаи на Друштвото, придружените финансиски извештаи не можат да се сметаат за финансиски извештаи изготвени во согласност со МСФИ и МСС.

Финансиските извештаи се составени во согласност со принципот на набавна вредност, освен ако не е поинаку наведено во сметководствените политики кои се дадени во натамошниот текст. Во составувањето на овие финансиски извештаи Друштвото ги применува сметководствените политики наведени во белешката 3.

Износите содржани во финансиските извештаи на Друштвото се прикажани во илјади македонски денари. Денарот претставува официјална валута на известување во Република Македонија.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2017

2. ОСНОВИ ЗА ПОДГОТОВКА И ПРЕЗЕНТАЦИЈА НА ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ (продолжение)

2.2 Објавени стандарди и толкувања кои сè уште не се усвоени во Република Македонија

На денот на издавањето на овие финансиски извештаи, следните стандарди и измени на стандардите од Одборот за меѓународни сметководствени стандарди како и толкувањата од Комисијата за толкувања за меѓународно финансиско известување се објавени но истите сè уште не се официјално усвоени во Република Македонија.

- Измени на МСФИ 7 “Финансиски инструменти: Обелоденувања” – Измени со кои се подобруваат обелоденувањата на објективната вредност и ризикот на ликвидност (ревидиран во март 2009, применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2009 година);
- Измени на МСФИ 1 “Првично усвојување на меѓународните стандарди за финансиско известување” – Дополнителни исклучоци за ентитети кои прв пат ги применуваат МСФИ. Измените се однесуваат на средствата во индустријата за нафта и гас и утврдувањето дали договорите содржат лизинг (ревидиран во јули 2009, применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2010 година);
- Измени и дополнувања на различни стандарди и толкувања како резултат на Проектот за годишно квалитативно подобрување на МСФИ објавен на 16 април 2009 година (МСФИ 5, МСФИ 8, МСС 1, МСС 7, МСС 17, МСС 36, МСС 39, КТМФИ 16) – главно поврзано со елиминација на неусогласености и термиолошки објаснувања (измените на стандардите се применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2010 година, додека измените на КТМФИ се применливи од 1 јули 2009 година);
- Измени на МСС 38 “Нематеријални средства” (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2009 година);
- Измени на МСФИ 2 “Плаќање врз основа на акции” – Измени како резултат на Проектот за годишно квалитативно подобрување на МСФИ (ревидиран во април 2009 година, применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2009 година) и измени кои се однесуваат на трансакции на групни готовински плаќања врз основа на акции (ревидиран во јуни 2009 година, применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2010 година);
- Измени на КТМФИ 9 “Повторна проценка на вградените деривативи” (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2009 година) и МСС 39 “Финансиски инструменти: Признавање и мерење” – Вградени деривативи (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 30 јуни 2009 година);
- КТМФИ 18 “Пренос на средства од купувачи” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2009 година);
- “Сеопфатна рамка за финансиско известување на 2010 година” што претставува измена на “Рамката за подготовка и прикажување на финансиските извештаи” (применлива за пренос на средства од купувачи примени на или после септември 2010 година);
- Дополнувања на МСФИ 1 “Првично усвојување на меѓународните стандарди за финансиско известување” – Ограничен исклучок од споредбени обелоденувања пропишани во рамките на МСФИ 7 кај ентитети кои прв пат го применуваат МСФИ (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2010 година);
- Дополнувања на МСС 24 “Обелоденувања за поврзани страни” – Поедноставени барања за обелоденувања кај ентитети кои се под (значителна) контрола или влијание на владата и појаснување на дефиницијата за поврзани страни (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2011 година);
- Дополнувања на МСС 32 “Финансиски инструменти: презентирање” – Сметководство за правата на издавање на нови акции (применлив за годишните периоди на известување кои започнуваат на или по 1 февруари 2010 година);
- Дополнувања на различни стандарди и толкувања “Подобрувања на МСФИ (2010)” како резултат на Проектот за годишно квалитативно подобрување на МСФИ објавен на 6 мај 2010 година (МСФИ 1, МСФИ 3, МСФИ 7, МСС 1, МСС 27, МСС 34, КТМФИ 13) – главно со намера да се отстранат неусогласеностите и термиолошки објаснувања (поголем број од дополнувањата ќе бидат применливи за годишните периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2011 година);

**БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2017**

2. ОСНОВИ ЗА ПОДГОТОВКА И ПРЕЗЕНТАЦИЈА НА ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ (продолжение)

2.2 Објавени стандарди и толкувања кои сè уште не се усвоени во Република Македонија (продолжение)

- Дополнувања на КТМФИ 14 “МСС 19 – Ограничување на дефинираните примања, минималните барања за финансирање и нивната интеракција” Авансна уплата на минимални средства потребни за финансирање (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2011 година);
- КТМФИ 19 “Подмирување на финансиски обврски со инструменти на главнината” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2010 година);
- Дополнувања на МСФИ 1 “Првично усвојување на меѓународните стандарди за финансиско известување” – Висока хиперинфлација и отстранување на фиксни датуми за ентитети кои прв пат го применуваат МСФИ (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2011 година);
- Дополнувања на МСФИ 7 “Финансиски инструменти: Обелоденувања” – Пренос на финансиски средства (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2011 година);
- Дополнувања на МСС 12 “Даноци на добивка” – Одложен данок: поврат на средствата кои се наоѓаат во основата (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2012 година);
- МСФИ 10 “Консолидирани финансиски извештаи” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- МСФИ 11 “Заеднички аранжмани” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- МСФИ 12 “Обелоденувања на вложувања во други правни лица” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- МСФИ 13 “Мерење на објективната вредност” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- МСС 27 (ревидиран во 2011) “Поединечни финансиски извештаи” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- МСС 28 (ревидиран во 2011) “Вложувања во придружени правни лица и заеднички вложувања” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- Дополнувања на МСФИ 1 “Првично усвојување на МСФИ” – Државни кредити (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- Дополнувања на МСФИ 7 “Финансиски инструменти: Обелоденувања” – Порамнување на финансиски средства и финансиски обврски (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- Дополнувања на МСФИ 10, МСФИ 11 и МСФИ 12 “Консолидирани финансиски извештаи, Заеднички аранжмани и Обелоденувања на вложувања во други правни лица: Упатство за преодна примена” (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- Дополнувања на МСС 1 “Презентација на финансиски извештаи” - Презентација на ставки од Останата сеопфатна добивка (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2012 година);
- Дополнувања на МСС 19 “Користи за вработените” – Подобрување на сметководството за користи по престанување на работниот однос (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- Дополнувања на различни стандарди „Подобрувања на МСФИ (циклас 2009-2011) како резултат на годишните проекти за подобрувања на МСФИ (МСФИ 1, МСС 1, МСС 16, МСС 32 и МСС 34) главно поврзано со елиминација на неконзистентности и термилошки објаснувања (промените се применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2017**2. ОСНОВИ ЗА ПОДГОТОВКА И ПРЕЗЕНТАЦИЈА НА ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ (продолжение)****2.2 Објавени стандарди и толкувања кои сè уште не се усвоени во Република Македонија (продолжение)**

- КТМФИ 20 “Трошоци за откривка во фазата на производство на површински рудници” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година);
- Дополнувања на МСФИ 10 “Консолидирани финансиски извештаи”, МСФИ 12 “Обелоденувања на вложувања во други правни лица” и МСС 27 “Поединечни финансиски извештаи” – Вложувачки правни лица (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2014 година);
- Дополнувања на МСС 32 “Финансиски инструменти: Презентирање” – Пребивање на финансиски средства и финансиски обврски (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2014 година);
- Дополнувања на МСС 36 “Обезвреднување на средствата” – Обелоденувања за надоместувачка вредност за нефинансиски средства (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2014 година);
- Дополнувања на МСС 39 “Финансиски инструменти: Признавање и мерење” - Замена на деривативи и продолжување на сметководството за хеџинг трансакции (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2014 година);
- КТМФИ 21 “Давачки” (толкување применливо за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2014 година);
- Дополнувања на МСС 19 “Користи за вработените” – Планови за дефинирани користи: Придонеси за вработените (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2014 година);
- Дополнувања на различни стандарди “Подобрувања на МСФИ (циклас 2010-2012) како резултат на годишните проекти за подобрувања на МСФИ (МСФИ 2, МСФИ 3, МСФИ 8, МСФИ 13, МСС 16, МСС 24 и МСС 38) главно поврзано со елиминација на неконзистентности и термилошки објаснувања (промените се применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2014 година);
- Дополнувања на различни стандарди „Подобрувања на МСФИ (циклас 2011-2013) како резултат на годишните проекти за подобрувања на МСФИ (МСФИ 1, МСФИ 3, МСФИ 13 и МСС 40) главно поврзано со елиминација на неконзистентности и термилошки објаснувања (промените се применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јули 2014 година);
- МСФИ 14 “Одложени сметки согласно законската регулатива” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2016 година);
- Дополнувања на МСФИ 10 “Консолидирани финансиски извештаи” и МСС 28 “Учества во придружени правни субјекти и заеднички вложувања” (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2016 година);
- Дополнувања на МСФИ 11 “Заеднички аранжмани” – Сметководство за стекнати удели во заеднички операции (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2016 година);
- Дополнувања на МСС 1 “Презентација на финансиски извештаи” – Иницијатива за обелоденување (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2016 година);
- Дополнувања на МСС 16 “Недвижности, постројки и опрема” и МСС 38 “Нематеријални средства” – Појаснување на прифатливите методи за пресметка на амортизација (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на и по 1 јануари 2016 година);
- Дополнувања на МСС 16 “Недвижности, постројки и опрема” и МСС 41 “Земјоделство” – Земјоделство: плодородни стебла (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2016 година);
- Дополнувања на МСС 27 “Поединечни финансиски извештаи” – Метод на главнина во поединечни финансиски извештаи (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2016 година);

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2017

2. ОСНОВИ ЗА ПОДГОТОВКА И ПРЕЗЕНТАЦИЈА НА ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ (продолжение)

2.2 Објавени стандарди и толкувања кои сè уште не се усвоени во Република Македонија (продолжение)

- Дополнувања на различни стандарди „Подобрувања на МСФИ (циклас 2012-2014) како резултат на годишните проекти за подобрувања на МСФИ (МСФИ 5, МСФИ 7, МСС 19 и МСС 34) главно поврзано со елиминација на неконзистентности и термилошки објаснувања (промените се применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2016 година).
- Измени на МСС 7 “Извештај за паричните текови” – Иницијатива за обелоденување (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2017 година);
- Измени на МСС 12 “Даноци на добивка” – Признавање на одложени даночни средства за нереализирани загуби (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2017 година);
- Дополнувања на МСФИ 12 заради “Подобрувања на МСФИ (циклас 2014-2016) како резултат на годишните проекти за подобрувања на МСФИ (МСФИ 1, МСФИ 12 и МСС 28) главно поврзано со елиминација на неусогласеностите и термилошки објаснувања (промените на МСФИ 12 се применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2017 година).

2.3 Нови или изменети стандарди кои сè уште не се усвоени

На денот на одобрувањето на овие финансиски извештаи беа објавени следните нови или изменети стандарди и нови толкувања кои сè уште не се ефективни:

- МСФИ 9 “Финансиски инструменти” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2018 година);
- МСФИ 15 “Приходи од договори со купувачи” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2018 година);
- МСФИ 16 “Наеми” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2019 година);
- МСФИ 17 “Договори за осигурување” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2021 година);
- Измени на МСФИ 2 “Плаќање врз основа на акции” – Класификација и мерење на трансакции (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2018 година);
- Измени на МСФИ 4 “Договори за осигурување” – Со примена на МСФИ 9 “Финансиски инструменти” и МСФИ 4 “Договори за осигурување” (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2018 година или кога МСФИ 9 “Финансиски инструменти” се применува за прв пат);
- Измени на МСФИ 9 “Финансиски инструменти” – Претплати со негативна компензација (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2019 година);
- Измени на МСФИ 10 “Консолидирани финансиски извештаи” и МСС 28 “Учества во придружени правни субјекти и заеднички вложувања” – Продажба или доделување на средства помеѓу инвеститорот и неговиот придружен субјект или заедничко вложување и понатамошни дополнувања (почетниот датум на примена е одложен на неопределено време се додека проектот за истражување на методот на главнина не биде завршен);
- Измени на МСС 28 “Вложувања во придружени правни лица и заеднички вложувања” – Долгорочни вложувања во придружени правни лица и заеднички вложувања (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2019 година);
- Измени на МСС 40 “Вложувања во недвижности” – Пренос на вложувања во недвижности (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2018 година);

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2017

2. ОСНОВИ ЗА ПОДГОТОВКА И ПРЕЗЕНТАЦИЈА НА ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ (продолжение)

2.3 Нови или изменети стандарди кои сè уште не се усвоени (продолжение)

- Дополнувања на МСФИ 1 и МСС 28 заради “Подобрувања на МСФИ (циклас 2014-2016) како резултат на годишните проекти за подобрувања на МСФИ (МСФИ 1, МСФИ 12 и МСС 28) главно поврзано со елиминација на неусогласеностите и термилошки објаснувања (промените на МСФИ 1 и МСС 28 ќе бидат применливи за годишните периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2018 година);
- Дополнувања на различни стандарди и толкувања “Подобрувања на МСФИ (циклас 2015 - 2017)” како резултат на проектот за годишни подобрувања на МСФИ (МСФИ 3, МСФИ 11, МСС 12 и МСС 23) – главно поврзано со елиминација на неусогласеностите и термилошки објаснувања (применливи за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2019 година);
- КТМФИ 22 “Трансакции во странска валута и напредни разгледувања” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или по 1 јануари 2018 година);
- КТМФИ 23 “Неизвесност околу третманите на данокот на добивка” (применлив за годишни периоди на известување кои започнуваат на или после 1 јануари 2019 година).

3. ПРЕГЛЕД НА ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ

3.1 Приходи од продажба

Приходите од продажба на производи се признаваат кога значајните ризици и наградите од сопственоста над производите се пренесени на купувачот. Пренесувањето на ризиците и наградите од сопственоста зависат од индивидуалните услови на продажба. За најзначајниот дел од продажбите, преносот на ризиците наградите од сопственоста се случува при утоварот кај превозникот. Приходите се евидентирани со примена на принципот на фактичност на настаните, односно се евидентираат во моментот на нивното настанување. Приходите се мерат според објективната вредност на примениот надомест или побарување, намалена за трговски попусти, количински работи, враќањата на производите и вкалкулираниот ДДВ.

3.2 Трошоци за позајмување

Сите трошоци настанати во врска со обврските по примените кредити се прикажани како трошок во периодот во кој се настанати.

3.3 Износи искажани во странска валута

Трансакциите настанати во странска валута се искажуваат во денари со примена на официјалните курсеви на Народна Банка на Република Македонија кои важат на денот на трансакцијата. Нето позитивните или негативните курсни разлики се вклучени во добивката или загубата во периодот кога настанале. Средствата и обврските во странска валута се искажуваат во денари со примена на официјалните курсеви кои важат на крајот на периодот на известување.

3.4 Оданочување

Тековен данок на добивка

Данокот на добивка се пресметува и плаќа согласно одредбите на Законот за данок на добивка. Плаќањето на месечниот данок се врши аконтативно, утврдено од страна на даночните органи. Крајниот данок по стапка од 10% се пресметува на утврдената добивка од извештајот за сеопфатна добивка, коригирана за одредени даночно непризнаени расходи, односно даночни ослободувања, согласно законските одредби.

Во согласност со даночната регулатива на Република Македонија, даночните загуби од претходните три години може да се користат за намалување на тековната обврска за данок на добивка. Исто така, даночната загуба од тековната година може да се употреби за намалување или елиминирање на даночната обврска во наредните три години.

Даночните обврски се сметаат како конечни со настанување на пораниот од следните датуми:

- истекот на десет години сметајќи од годината во која настанала обврската за данок; и
- моментот кога е извршена целосна даночна контрола од страна на даночните власти.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2017**3. ПРЕГЛЕД НА ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)****3.4 Оданочување (продолжение)****Одложен данок**

Одложен данок на добивка се утврдува со примена на методот на обврски во извештајот за финансиската состојба за сите времени разлики кои се јавуваат помеѓу даночната основа на средствата и обврските и нивната сметководствена вредност во финансиските извештаи. Стапката на данок на добивка на крајот на периодот на известување се употребува за утврдување на одложените даночни средства и обврски.

Одложените даночни обврски се признаваат за сите оданочиви времени разлики. Одложени даночни средства се признаваат за одбитните времени разлики и ефектите од даночните загуби се пренесуваат во обем во којшто постои веројатност дека ќе се оствари оданочива добивка со цел да се овозможи одбитните времени разлики и пренесените даночни загуби да бидат искористени.

Одложените даночни средства и обврски се мерат по даночни стапки кои се очекува да бидат применети во периодот кога средството е реализирано или обврската е платена, врз основа на даночни стапки (и даночен закон) кој е во примена на крајот на периодот на известување. Друштвото не пресмета одложен данок на добивка во овие финансиски извештаи.

Данок на додадена вредност

Приходите, трошоците и средствата се признаваат во износ намален за данокот на додадена вредност, освен:

- Кога данокот на додадена вредност од набавка на средства или услуги не е надоместлив од даночната власт, во кој случај данокот на додадени вредност се признава како дел од трошоците за стекнување на средството или како дел од трошокот каде што е соодветно;
- Побарувања и обврските кои се искажани со вклучен износ на данок на додадена вредност.

Нето износот на данокот на додадена вредност кој се надоместува од, или се плаќа на даночните власти се вклучува како дел од побарувањата или обврските во извештајот за финансиската состојба.

3.5 Недвижности, постројки и опрема

Недвижностите, постројките и опремата се евидентираат по набавната вредност намалена за акумулираната амортизација, и акумулираната загуба поради обезвреднување, доколку постои. Набавната вредност ги вклучува фактурната вредност, увозните царински трошоци и неповратни даноци, како и сите други трошоци кои директно можат да се припишат на доведувањето на средството во работна состојба за неговата наменета употреба. Трошоците за редовно одржување и поправки на опремата се евидентираат во добивката или загубата во моментот на нивното настанување.

Амортизацијата се пресметува на набавната вредност на средството, земајќи го во предвид проценетиот век на користење, со употреба на праволиниска метода. Проценетиот корисен век на средството и применетиот метод на амортизација се прегледуваат на крајот на секоја година, и притоа ефектите од евентуалните промени се имплементираат при идните пресметки на амортизацијата.

Амортизацијата и депрецијацијата се пресметуваат на праволиниска основа по пропишани стапки со цел набавната вредност на недвижностите, опремата и нематеријалните средства да се алоцира во текот на нивниот проценет корисен век.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2017

3. ПРЕГЛЕД НА ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

3.5 Недвижности, постројки и опрема (продолжение)

Применетите годишни стапки за амортизација се следните:

	2017	2016
Градежни објекти	2.5% - 5%	2.5% - 5%
Погонска опрема	5% - 10%	5% - 10%
Мебел, компјутери и канцелариска опрема	20% - 25%	20% - 25%
Моторни возила	25%	25%

Врз основа на Одлука на управниот одбор донесена на 02.01.2018 година, Друштвото направи промена на сметководствената проценка за корисниот век на материјалните средства, со што се променија амортизационите стапки на дел од погонската опрема од 5% на 3%, а на дел од погонската опрема на која што беа зголемени амортизационите стапки во текот на 2016 година од 5% на 6.67%, повторно се вратени на 5%.

Добивките или загубите кои произлегуваат од отуѓувањето или повлекувањето од употреба на недвижностите, постројките и опремата се определуваат како разлика меѓу приливите од отуѓувањето и сметководствената вредност на средството и истите се признаваат како приходи или расходи во извештајот за сеопфатна добивка.

3.6 Нематеријални средства

Нематеријалните средства се евидентираат по набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и загубите поради обезвреднување. На денот на извештајот за финансиска состојба нематеријалните средства се состојат од набавени компјутерски софтверски лиценци, кои се капитализирани врз основа на трошоците настанати при набавката и ставањето во употреба. Набавната вредност се амортизира во текот на проценетиот корисен век на софтверот, со годишна стапка на амортизација од 20%.

3.7 Финансиски инструменти

Финансиските средства и финансиските обврски се признаваат во моментот кога Друштвото станува страна во договорните обврски по овој инструмент. Финансиските средства и финансиските обврски иницијално се евидентирани по објективната вредност.

3.7.1 Побарувања од купувачи

Побарувањата од купувачи се недеривативни финансиски средства со фиксни или однапред одредени плаќања со кои не се тргува на активен пазар. Побарувањата од купувачи (вклучувајќи ги побарувањата од купувачи и другите побарувања, сметки во банките и готовината) се прикажуваат по амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна стапка, намалени за загуба поради обезвреднување.

Сметководствената вредност на побарувањата од купувачите се намалува преку сметката за исправка на вредноста. Кога едно побарување се смета за ненаплатливо се отпишува во корист на сметката за исправка на вредноста. Последователните наплати на побарувањата претходно отпишани се евидентираат преку намалување на сметката за исправка на вредност. Промените во сметководствената вредност на сметката за исправка на вредност се признаваат во добивката и загубата за периодот.

Друштвото врши исправка на вредноста на побарувањата од купувачите секогаш кога постојат објективни докази дека побарувањата не можат да се наплатат. Исправката на вредност се евидентира во целост за сите побарувања кои на крајот на периодот на известување не биле наплатени подолго од 180 дена.

3.7.2 Пари и парични еквиваленти

Парите и паричните еквиваленти се состојат од готовина во благајна и пари во банки. За цели на извештајот за паричните текови, парите и паричните еквиваленти вклучуваат и орочени депозити во банки кои може брзо да се конвертираат во познат износ на пари и се подложни на незначителен ризик од промена на нивната вредност.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2017**3. ПРЕГЛЕД НА ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)****3.7 Финансиски инструменти (продолжение)****3.7.3 Обврски кон добавувачи и останати обврски**

Обврските кон добавувачите и другите обврски се прикажуваат според објективната вредност плус трансакциони трошоци, при што по иницијалното признавање обврските последователно се водат по амортизирана набавна вредност со примена на методата на ефективна камата.

Метода на ефективна камата е метода на пресметување на амортизирана набавна вредност на финансиската обврска и на распределба на трошокот од камата во текот на релевантниот период. Ефективната каматна стапка е стапката која точно ги дисконтира очекуваните идни парични плаќања или примања во текот на очекуваниот животен век на инструментот или до нето сметководствената вредност на финансиската обврска, при иницијалното признавање.

3.7.4 Обврски по кредити

Долгорочните обврски по кредити почетно се признаваат според нивната објективна вредност намалена за трошоците на трансакција. Кредитите и позајмиците последователно се мерат според амортизираната набавна вредност со примена на методата на ефективна каматна стапка. Расходите по основ на камати се признаваат на основа на ефективен принос. Методата на ефективна каматна стапка е метода на пресметување на амортизираната набавна вредност на финансиската обврска и распределување на расходите по основ на камати во текот на периодот на кој се однесуваат. Ефективната каматна стапка е стапката која точно го дисконтира очекуваниот тек на идните парични плаќања во текот на очекуваниот век на финансиската обврска или, онаму каде што е применливо, пократок период.

Долгорочните обврски по кредити главно се состојат од кредити деноминирани во ЕУР кои се конвертирани во денари по средниот девизен курс на Народна банка на Република Македонија на крајот на периодот на известување. Сите износи кои доспеваат за плаќање во период од 12 месеци од крајот на периодот на известување се класифицирани како тековни обврски, освен ако Друштвото нема безусловно право да го одложи подмирувањето на обврската.

3.8 Залихи

Залихите се водат по пониската вредност од набавната и нето реализационата вредност. Потрошокот на залихите се евидентира според принципот прва-влезна прва-излезна ("ФИФО") и ги вклучува трошоците настанати за нивна набавка и останати трошоци кои настанале при доведување на залихите во нивната сегашна состојба и на сегашната локација.

Нето реализационата вредност претставува проценета продажна вредност намалена за проценетите трошоци за довршување и проценетите трошоци потребни да се изврши продажбата.

3.9 Резервирања

Резервирањата се признаваат кога Друштвото има сегашна обврска (правна или изведена) како резултат на минат настан, кога е веројатно дека Друштвото ќе биде обврзано да ја подмири обврската и кога износот на обврската со голема веројатност може да се предвиди.

Признаениот износ како резервирање претставува најдобрата проценка на издотокот неопходен за подмирување на сегашната обврска на датумот на извештајот за финансиска состојба, притоа земајќи ги во предвид сите ризици и неизвесности кои го опкружуваат износот на обврската.

3.10 Користи за вработените

Друштвото во нормалниот тек на работењето, во име на вработените, врши уплати на придонеси за пензиско, здравствено осигурување, вработување и персонален данок на доход, кои се пресметуваат на бруто плата.

Друштвото овие средства ги уплаќа во државните фондови - здравствен и пензиски, според законските стапки кои се во сила во текот на годината, а кои се пресметуваат на бруто плата. Трошокот за овие плаќања се признава во извештај за сеопфатна добивка во истиот период кога и трошокот за соодветната плата. Не постојат други пензиски шеми или пост-пензиски планови за бенефиции па соодветно на тоа не постојат и дополнителни обврски кои се однесуваат на пензии.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2017

3. ПРЕГЛЕД НА ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжение)

3.10 Користи за вработените (продолжение)

Друштвото има обврска за исплаќање отпремнина при пензионирање на вработените, во висина на двократен износ од просечно исплатена нето плата во Република Македонија. Друштвото евидентира резервации за отпремнини за пензионирање со цел да ги алоцира таквите трошоци по периоди за коишто истите се однесуваат. Согласно МСС 19, отпремнините за пензионирање претставуваат дефинирани користи по исполнување на условите. Сметководствената вредност на обврските на Друштвото кои произлегуваат од овие користи за вработените се пресметуваат од страна на независен актуар на денот на извештајот за финансиска состојба. Состојбата на овие обврски на денот на извештајот за финансиска состојба ја претставува износот на дисконтираните плаќања што ќе се направат во иднина

Друштвото, исто така, исплаќа јубилејни награди во зависност од годините на служба на работникот во износ од една до две просечни плати. Овие обврски се пресметани од страна на независни актуари со употреба на методата на проектирана кредитна единица.

3.11 Трансакции со поврзани субјекти

Поврзани субјекти се оние каде едниот субјект го контролира другиот субјект или има значајно влијание во донесувањето на финансиските и деловните одлуки на другиот субјект. На 31 декември 2017 година, матична компанија на Друштвото е DS Smith Packaging South East GmbH Австрија која поседува учество во капиталот на Друштвото од 81.31%. Поврзани субјекти на Друштвото се неговото матично друштво, крајната матична компанија и нејзините зависни друштва.

3.12 Наем

Наемите се однесуваат на наем на возила и опрема во производство. Овие наеми раководството ги признава како оперативни наеми. Трошоци за наеми се евидентираат во добивката и загубата за периодот во моментот кога тие трошоци се настанати, односно за периодот на наем на кој што се однесуваат.

3.13 Споредбени податоци

Заради посоодветно прикажување на тековната година одредени ставки од споредбените податоци се рекласифицирани. Овие рекласификации не резултираа со значајни промени во содржината и формата на финансиските информации презентирани во финансиските извештаи.

4. КРИТИЧНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПРЕТПОСТАВКИ И КЛУЧНИ ИЗВОРИ НА НЕСИГУРНОСТ ВО ПРОЦЕНКИТЕ

Во примената на сметководствените политики на Друштвото раководството треба да донесе одредени пресуди, проценки и претпоставки за сметководствената вредност на средствата и обврските кои не се лесно воочливи од другите извори. Проценките и придружните претпоставки се базирани на претходни искуства и други фактори кои се смета дека се релевантни. Реалните резултати можат да се разликуваат од овие проценки.

Подолу се наведени клучните претпоставки што се однесуваат на иднината и други извори на несигурност при вршење на проценките на датумот на извештајот за финансиската состојба, коишто ги зголемуваат ризиците за значајни корекции на сметководствената вредност на средствата и обврските во текот на наредната финансиска година.

4.1 Проценет корисен век на опремата и нематеријалните средства

Раководството на Друштвото го одредува проценетиот корисен век и соодветниот трошок за амортизација на материјалните и нематеријалните средства. Соодветноста на проценетиот корисен век се анализира секогаш кога постојат индикации за значајни промени во користените претпоставки, како што се предвидениот технолошки развој, факторите кои влијаат на економијата во поширокото опкружување и индустријата.

Врз основа на Одлука на управниот одбор донесена на 02.01.2018 година, Друштвото направи промена на сметководствената проценка за корисниот век на материјалните средства, со што се променија амортизационите стапки на дел од погонската опрема од 5% на 3%, а на дел од погонската опрема на која што беа зголемени амортизационите стапки во текот на 2016 година од 5% на 6.67%, повторно се вратени на 5%.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2017

4. КРИТИЧНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПРЕТПОСТАВКИ И КЛУЧНИ ИЗВОРИ НА НЕСИГУРНОСТ ВО ПРОЦЕНКИТЕ (продолжение)

4.2 Исправка на вредноста на побарувањата

Пресметката на исправка на вредноста на спорните побарувања се заснова на проценетите загуби кои потекнуваат од неможноста на купувачите да ги исполнат договорните обврски. Проценката се заснова на анализи на старосната структура на побарувањата, историските отписи, бонитетот на клиентите како и промените во условите за продажба, идентификувани по утврдувањето на соодветноста на исправката на вредноста на сомнителните побарувања. Ова ги вклучува и претпоставките за идното однесување на клиентите и резултирачките идни наплати. Раководството верува дека дополнителна исправка на вредноста, освен за резервирањата кои се веќе прикажани во финансиските извештаи, не е потребна.

4.3 Објективна вредност

Објективната вредност на финансиските инструменти, за која нема активен пазар, е одредена со примена на соодветни методи на вреднување. Друштвото го применува сопственото професионално расудување во изборот на соодветните методи и претпоставки.

Политика на Друштвото е да ги обелодени информациите за објективната вредност на тие компоненти од средствата и обврските за кои постојат котираны цени и за тие за кои објективната вредност може да биде материјално различна од евидентираната вредност. Во Република Македонија не постои доволно пазарно искуство, стабилност и ликвидност за купувањата и продажбите на побарувањата како и на другите финансиски средства и обврски, со оглед на тоа дека не постојат објавени пазарни информации. Како резултат на ова, објективната вредност не може соодветно и веродостојно да се одреди во отсуство на активен пазар. Раководството ја проценува целосната изложеност на ризици, и во случаи кога проценките за објективната вредност на средствата не се реализираат, се признава резервација. Мислење на раководството е дека, обелоденетите сметководствени вредности се валидни, во однос на тековните услови на пазарот.

5. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЖБА

	Во илјади денари	
	Години што завршуваат на	
	31 декември	
	2017	2016
Приходи од продажба на домашен пазар	481,026	391,284
Приходи од продажба на странски пазар	83,661	77,627
Приходи од продажба на поврзани страни	174,805	162,547
	<u>739,492</u>	<u>631,458</u>

6. ОСТАНАТИ ПРИХОДИ

	Во илјади денари	
	Години што завршуваат на	
	31 декември	
	2017	2016
Приходи од наемнини	3,873	3,486
Приходи од продажба на отпад	1,590	60
Наплатени отпишани побарувања	1,142	3,886
Приходи од минати години	842	1,220
Приходи од отпис на обврски	322	-
Вишок на материјали	146	16
Приходи од интеграција	-	550
Останати приходи	840	1,314
	<u>8,755</u>	<u>10,532</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2017

7. ПОТРОШЕНИ МАТЕРИЈАЛИ И СУРОВИНИ

	Во илјади денари	
	Години што завршуваат на 31 декември	
	2017	2016
Потрошена хартија	441,435	350,558
Потрошена енергија, нафта, гас и гориво	18,655	16,363
Потрошени Велпап лепаци	9,656	8,909
Потрошени резервни делови	4,027	4,797
Набавна вредност на продадени добра	3,551	2,513
Отпис на ситен инвентар	74	861
Останати материјали и суровини	19,015	16,318
	<u>496,413</u>	<u>400,319</u>

8. ТРОШОЦИ ЗА ВРАБОТЕНИТЕ

	Во илјади денари	
	Години што завршуваат на 31 декември	
	2017	2016
Бруто плати на вработените	75,880	66,758
Пресметан бонус за менаџментот	1,371	1,144
Регрес за годишен одмор	1,299	1,158
Исплатени отпремнини за технолошки вишок	3,958	1,077
Исплатени надоместоци за раскинување на менаџерски договор	-	464
Пресметани трошоци за јубилејни награди според актуарска пресметка	144	-
Помош во случај на болест	450	449
Останати трошоци за вработените	301	-
	<u>83,403</u>	<u>71,050</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2017

9. ОСТАНАТИ ТРОШОЦИ

	Во илјади денари	
	Години што завршуваат на 31 декември	
	2017	2016
Транспортни услуги	37,006	32,641
Неотпишана вредност на продадени средства	1,053	12,167
Трошоци за агенција за привремено вработување	3,725	8,687
Трошоци за одржување и комунални услуги	9,799	8,748
Исправка на вредност на побарувања	796	8,180
Интелектуални услуги	9,020	5,614
Останати услуги од групација	542	-
Менаџерски услуги од групацијата	12,336	2,100
Трошоци за наем	4,117	3,573
Обезбедување	3,504	3,536
Службени патувања, дневници	4,645	3,230
Количински рабат	1,673	1,671
Телефонија, интернет, поштенски услуги	1,793	1,592
Репрезентација	3,768	1,577
Трошоци за осигурување	1,237	1,438
Пресметан данок на додадена вредност на продадени средства	-	1,267
Правни, адвокатски и нотарски услуги	1,608	1,174
Данок на имот	961	961
Трошоци од минати години	898	1,292
Трошоци од интеграција	259	390
Кусоци	713	51
Банкарски услуги	1,324	960
Трошоци за исхрана на вработените	1,181	1,098
Останати трошоци	8,969	7,100
	<u>110,927</u>	<u>109,047</u>

Трошоците за менаџерски услуги од DS Smith Packaging South East GmbH, Австрија во износ од 12,336 илјади денари (2016: 2,100 илјади денари) се однесуваат на услуги за стратешко советување, техничка и финансиска поддршка во текот на годината.

10. РАСХОДИ ЗА ФИНАНСИРАЊЕ, НЕТО

	Во илјади денари	
	Години што завршуваат на 31 декември	
	2017	2016
Приходи од камати	1	1
Позитивни курсни разлики	608	1,300
Останати финансиски приходи	44	-
Финансиски приходи	<u>653</u>	<u>1,301</u>
Расходи за камати	(9,533)	(9,550)
Негативни курсни разлики	(652)	(834)
Финансиски расходи	<u>(10,185)</u>	<u>(10,384)</u>
Финансиски расходи, нето	<u>(9,532)</u>	<u>(9,083)</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2017

11. ДАНОК НА ДОБИВКА

Усогласувањето на данокот на добивка пресметан на добивката пред оданочување по законска стапка и ефективната даночна стапка за годините што завршуваат на 31 декември 2017 и 2016 година е како што следува:

	Во илјади денари	
	Години што завршуваат на 31 декември	
	2017	2016
Добивка пред оданочување	25,491	20,805
Непризнати расходи за даночни цели	9,469	25,090
Даночна основа пред намалувања	34,960	45,895
Намалување за наплатени претходно исправени побарувања	(1,142)	(3,886)
Даночна основа	33,818	42,009
Данок на добивка по стапка од 10% на даночната основа	3,382	4,201
Ефективна даночна стапка	13.27%	20.19%

Во 2017 и 2016 година, данокот на добивка се пресметува по законска стапка од 10% на утврдената добивка од Извештајот за сеопфатна добивка, коригирана за одредени ставки согласно законските одредби и износот на непризнаени трошоци за даночни цели.

12. ЗАРАБОТУВАЧКА ПО АКЦИЈА

Заработувачката по акција е пресметана кога нето добивката за годината, која е на располагање на акционерите, се подели со пондерираниот просечен број на акциите кои биле издадени во текот на годината.

Заработувачката по акција е пресметана како што следува (нето добивка во илјади денари, основна заработувачка по акција – во денари).

	Во илјади денари	
	Години што завршуваат на 31 декември,	
	2017	2016
Добивка за имателите на обични акции	22,019	16,604
Просечен пондериран број на обични акции	279,000	279,000
Основна заработувачка по акција (во Денари)	79.24	59.51
Разводната заработувачка по акција (во Денари)	79.24	59.51

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2017

13. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

	Софтвер и софтверски лиценци	Вкупно
Набавна вредност		
Состојба, 1 јануари 2016	6,881	6,881
Набавки во текот на годината	-	-
Состојба, 31 декември 2016	6,881	6,881
Состојба, 1 јануари 2017	6,881	6,881
Набавки во текот на годината	37	37
Состојба, 31 декември 2017	6,918	6,918
Исправка на вредност		
Состојба, 1 јануари 2016	5,686	5,686
Амортизација за годината	345	345
Состојба, 31 декември 2016	6,031	6,031
Состојба, 1 јануари 2017	6,031	6,031
Амортизација за годината	385	385
Корекции	(87)	(87)
Состојба, 31 декември 2017	6,329	6,329
Нето сметководствена вредност		
на 31 декември 2017	589	589
на 31 декември 2016	850	850

14. НЕДВИЖНОСТИ, ПОСТРОЈКИ И ОПРЕМА

	Земјиште	Градежни објекти	Опрема	Средства во подготовка	Вкупно
Набавна вредност					
Состојба, 1 јануари 2016	19,679	339,700	392,197	4,817	756,393
Набавки во текот на годината	-	1,565	2,880	29,635	34,080
Пренос од средства во подготовка	-	2,095	25,889	(27,984)	-
Отуѓување	-	-	(23,124)	-	(23,124)
Состојба, 31 декември 2016	19,679	343,360	397,842	6,468	767,349
Состојба, 1 јануари 2017	19,679	343,360	397,842	6,468	767,349
Набавки во текот на годината	-	352	2,541	15,212	18,105
Пренос од средства во подготовка	-	3,822	10,060	(13,882)	-
Отуѓување/расходување	-	(376)	(4,536)	-	(4,912)
Состојба, 31 декември 2017	19,679	347,158	405,907	7,798	780,542
Исправка на вредност					
Состојба, 1 јануари 2016	-	153,169	197,830	-	350,999
Амортизација за годината	-	8,641	22,695	-	31,336
Отуѓување	-	-	(10,957)	-	(10,957)
Состојба, 31 декември 2016	-	161,810	209,568	-	371,378
Состојба, 1 јануари 2017	-	161,810	209,568	-	371,378
Амортизација за годината	-	8,813	13,544	-	22,357
Отуѓување/расходување	-	-	(3,858)	-	(3,858)
Состојба, 31 декември 2017	-	170,623	219,253	-	389,877
Нето сметководствена вредност					
на 31 декември 2017	19,679	176,535	186,653	7,798	390,665
на 31 декември 2016	19,679	181,550	188,274	6,468	395,971

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2017

14. НЕДВИЖНОСТИ, ПОСТРОЈКИ И ОПРЕМА (продолжение)

Земјиштето чија вредност изнесува 19,679 илјади денари (2016: 19,679 илјади денари), каде што се лоцирани зградите на Друштвото е сопственост на Република Македонија, а Друштвото има право на негово користење. Друштвото моментално е во процес на регистрација на целокупниот имот што се води на име на Република Македонија кај релевантните катастри, за да може Друштвото да се стекне со сопственост.

Градежните објекти со нето сметководствена вредност од 176,535 илјади денари на 31 декември 2017 година (2016: 181,550 илјади денари) и опремата со нето сметководствена вредност од 186,653 илјади денари (2016: 188,274 илјади денари), вклучуваат градежни објекти од погонот за производство на хартија и хартиена амбалажа во износ од 46,471 илјади денари (2016: 48,970 илјади денари) односно опрема во износ од 24,076 илјади денари, кои од 1 јануари 2011 година се надвор од употреба. Градежните објекти вклучуваат и основни средства со нето сметководствена вредност од 57,187 илјади денари (2016: 56,032 илјади денари) за кои Друштвото не поседува титулар на сопственост, туку има право на користење. Овие градежни објекти се во сопственост на Република Македонија.

15. ЗАЛИХИ

	31 декември 2017	Во илјади денари 31 декември 2016
Суровини и материјали	52,919	32,719
Резервни делови	10,737	9,456
Недовршено производство	1,874	2,038
Готови производи	7,426	7,059
	<u>72,956</u>	<u>51,272</u>

16. ПОБАРУВАЊА ОД КУПУВАЧИ

	31 декември 2017	Во илјади денари 31 декември 2016
Побарувања од купувачи во земјата	221,018	171,237
Побарувања од купувачи од странство	23,265	23,406
Побарувања од поврзани страни	45,307	28,482
	<u>289,590</u>	<u>223,125</u>
Намалено за исправка на сомнителни и спорни побарувања	(15,543)	(21,429)
	<u>274,047</u>	<u>201,696</u>

Движењето на исправката за сомнителни и спорни побарувања е како што следи:

	31 декември 2017	Во илјади денари 31 декември 2016
На 1 јануари	21,429	17,135
Исправка на вредност	796	8,180
Наплатени исправени побарувања	(1,142)	(3,886)
Траен отпис на побарувања	(5,540)	-
На 31 декември	<u>15,543</u>	<u>21,429</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2017

17. ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА

	31 декември 2017	Во илјади денари 31 декември 2016
Побарувања за повеќе платен ДДВ	7,296	-
Однапред платени трошоци	3,622	2,071
Аванси на добавувачи	1,051	444
Побарувања за данок на добивка	534	-
Побарувања за дадени депозити како гаранција	284	963
Побарувања од вработени	30	56
Останати побарувања	1,773	1,942
	<u>14,590</u>	<u>5,476</u>

18. ПАРИ И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	31 декември 2017	Во илјади денари 31 декември 2016
Пари во банка:		
- во денари	9,936	15,461
- во странска валута	172	20,277
Пари во благаяна:		
- во денари	65	55
- во странска валута	109	116
	<u>10,282</u>	<u>35,909</u>

19. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ

Уплатен капитал

Акционерскиот капитал на Друштвото на 31 декември 2017 и 2016 година се состои од 279,000 целосно уплатени обични акции со номинална вредност од 25.56 евра по акција. Уплатениот капитал на Друштвото изнесува 432,450 илјади денари (2016: 432,450 илјади денари).

Сопственичката структура на акционерскиот капитал на Друштвото на 31 декември 2017 и 31 декември 2016 година е како што следува:

	Број на акции 31 декември		Во % 31 декември	
	2017	2016	2017	2016
DS Smith Packaging South East GmBH	226,853	226,853	81.31%	81.31%
Останати малцински акционери	52,147	52,147	18.69%	18.69%
	<u>279,000</u>	<u>279,000</u>	<u>100.00%</u>	<u>100.00%</u>

Законска резерва

Во согласност со локалната законска регулатива, Друштвото е обврзано секоја година да издвојува задолжителна резерва, која се формира по пат на зафаќање на 5% од нето добивката. Издвојувањето се врши додека резервата не достигне износ кој е еднаков на една десеттина од основната главнина. До достигнување на законскиот минимум оваа резерва може да се користи само за покривање на загуба.

20. РЕЗЕРВАЦИИ ЗА ОТПРЕМНИНИ

	31 декември 2017	Во илјади денари 31 декември 2016
Отпремнини при заминување во пензија	1,973	1,917
Јубилејни награди на вработени	1,726	1,409
	<u>3,699</u>	<u>3,326</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2017

20. РЕЗЕРВАЦИИ ЗА ОТПРЕМНИНИ (продолжение)

Движењето на резервирањата за пензии и јубилејни награди е како што следи:

	Отпремнини при заминување во пензија	Јубилејни награди на вработени	Вкупно
Состојба на 1 јануари 2016	1,809	1,695	3,504
Расход во текот на годината	108	158	266
Исплатени во текот на периодот	-	(444)	(444)
Состојба на 31 декември 2016	<u>1,917</u>	<u>1,409</u>	<u>3,326</u>
Состојба на 1 јануари 2017	1,917	1,409	3,326
Расход во текот на годината	56	672	728
Исплатени во текот на периодот	-	(355)	(355)
Состојба на 31 декември 2017	<u>1,973</u>	<u>1,726</u>	<u>3,699</u>

21. ОБВРСКИ КОН ДОБАВУВАЧИ

	Во илјади денари	
	31 декември 2017	31 декември 2016
Обврски кон добавувачи во земјата	58,646	36,551
Обврски кон добавувачи од странство	36,858	22,674
Обврски кон поврзани субјекти	93,812	77,959
	<u>189,316</u>	<u>137,184</u>

22. ОСТАНАТИ ОБВРСКИ

	Во илјади денари	
	31 декември 2017	31 декември 2016
Обврски за камати по кредити	9,506	14,322
Обврски спрема вработени	6,584	5,905
Обврски за дивиденди кон фондот за ПИОМ	4,612	4,612
Пресметани трошоци за кои нема пристигнато документи	5,910	3,503
Обврски за бонуси на менаџментот	1,680	308
Обврски за ДДВ	-	1,416
Обврски за данок на добивка	-	740
Останати обврски	313	495
	<u>28,605</u>	<u>31,301</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2017

23. ОБВРСКИ ПО КРЕДИТИ

	31 декември 2017	Во илјади денари 31 декември 2016
Поврзани страни		
DS Smith Packaging South East GMBH Австрија, во вкупен износ од 2,442,000 евра, со каматна стапка 3-м. EURIBOR+4% и рок на доспевање до 31 декември 2018 година	150,160	150,137
DS Smith Packaging South East GMBH Австрија, во вкупен износ од 1,020,000 евра, со каматна стапка 3-м. EURIBOR+4% и рок на доспевање до 31 декември 2018 година	62,721	62,711
DS Smith Packaging South East GMBH Австрија, во вкупен износ од 150,000 евра, со каматна стапка 3-м. EURIBOR+4% и рок на доспевање до 31 декември 2018 година	9,224	9,222
DS Smith Packaging South East GMBH Австрија, во вкупен износ од 200,000 евра, со каматна стапка 3-м. EURIBOR+4% и рок на доспевање до 31 декември 2018 година	12,298	12,296
	<u>234,403</u>	<u>234,366</u>

Кредитите во вкупен износ од 234,403 илјади денари заклучно со 31 декември 2017 година (2016: 234,366 илјади денари) во целост се однесуваат на необезбедени кредити земени од поврзани страни.

24. ОБЕЛОДЕНУВАЊА ЗА ПОВРЗАНИ СТРАНИ

Друштвото има трансакции со поврзаните страни кои што се дел од ДС СМИТХ Групацјата, вклучувајќи продажби на готови производи, материјали и полупроизводи, набавки на опрема, примени позајмици и останати трансакции. Друштвото стапува во трансакции со горенаведените поврзани страни врз основа на меѓусебно договорени услови.

Меѓусебните трансакции за годината што завршува на 31 декември 2017 и 2016 година се следни:

	31 декември 2017	Во илјади денари 31 декември 2016
Продажби на:		
DS Smith Bulgaria SA Pazardzik – Бугарија	140,552	128,718
DS Smith Packaging doo - Крушевац Србија	33,493	33,829
DS Smith PLC London – Велика Британија	723	-
DS Smith P Marketing NV Гент Белгија	37	-
	<u>174,805</u>	<u>162,547</u>
Набавки и расходи од:		
DS Smith Belisce Doo - Хрватска	151,661	101,253
DS Smith Bulgaria SA Pazardzik – Бугарија	75,859	106,952
DS Smith Packaging doo – Крушевац Србија	8,843	14,285
DS Smith Packaging South East GMBH	7,649	3,139
DS SMITH GROUP IT	5,239	2,480
DS Smith P Marketing NV, Гент Белгија	3,075	-
DS SMITH PACKAGING SOUTH EAST GMBH	2,698	-
DS SMITH HELLAS	1,125	3,513
DS Smith Packaging Холандија	1,178	2,516
DS Smith Packaging Hungary Kft.	194	-
	<u>257,521</u>	<u>234,138</u>
Трошоци за камата:		
DS Smith Packaging South East GMBH	9,519	9,545
	<u>9,519</u>	<u>9,545</u>
Побарувања од:		
DS Smith Bulgaria SA Pazardzik Бугарија	31,860	8,045
DS Smith Packaging doo - Крушевац Србија	12,653	19,519
DS Smith PLC London – Велика Британија	711	291
DS Smith P Marketing NV Гент Белгија	83	627
	<u>45,307</u>	<u>28,482</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2017

24. ОБЕЛОДЕНУВАЊА ЗА ПОВРЗАНИ СТРАНИ (продолжение)

	Во илјади денари	
	31 декември 2017	31 декември 2016
Обврски кон:		
DS Smith Belisce Doo Хрватска	64,174	62,967
DS Smith Bulgaria SA Pazardzik Бугарија	10,239	231
DS Smith Packaging South East GMBH	7,650	5,519
DS SMITH GROUP IT	4,874	2,480
DS Smith P Marketing NV Гент Белгија	3,075	-
DS Smith PLC London – Велика Британија	2,697	-
DS Smith Packaging doo Крушевац Србија	1,103	729
DS Smith Packaging Холандија	-	1,844
DS Smith Slovenia	-	676
DS SMITH HELLAS	-	3,513
	<u>93,812</u>	<u>77,959</u>
Обврски по кредити кон:		
DS Smith Packaging South East GMBH	234,403	234,366
	<u>234,403</u>	<u>234,366</u>
Обврски за камати по кредити кон:		
DS Smith Packaging South East GMBH	9,506	14,322
	<u>9,506</u>	<u>14,322</u>

Вкупните исплати за клучниот раководен кадар на Друштвото изнесуваат 15,793 илјади денари (2016: 11,210 илјади денари).

25. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ

25.1 Управување со ризикот на капиталот

Друштвото управува со капиталот како би се обезбедило дека ќе биде во состојба да продолжи да работи според принципот на континуитет и во исто време да го максимизира приносот на сопствениците преку оптимизацијата на односот помеѓу обврските и капиталот.

Структурата на капиталот на Друштвото се состои од обврски, кои ги вклучуваат кредитите обелоденети во Белешката 20, пари и парични еквиваленти во белешка 18 и главнина која се состои од уплатен капитал, законски резерви и акумулирана загуба, како што е обелоденето во белешка 19.

25.2 Показател на задолженост

Раководството ја анализира структурата на капиталот на годишна основа. Како дел од оваа анализа, раководството го зема во предвид трошокот на капиталот и ризиците поврзани со секоја одделна класа на капиталот.

Показателот на задолженост на крајот на годината е како што следи:

	Во илјади денари	
	31 декември 2017	31 декември 2016
Кредити	234,403	234,366
Пари и парични еквиваленти	(10,282)	(35,909)
Нето долг	<u>224,121</u>	<u>198,457</u>
Вкупна главнина	<u>307,414</u>	<u>285,305</u>
Нето показател на задолженост	<u>0.73</u>	<u>0.69</u>

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2017

25. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

25.3 Категории на финансиски инструменти

	31 декември 2017	Во илјади денари 31 декември 2016
Финансиски средства		
Побарувања од купувачи	274,047	201,696
Пари и парични еквиваленти	10,282	35,909
	<u>284,329</u>	<u>237,605</u>
Финансиски обврски		
Обврски по кредити	234,403	234,366
Обврски кон добавувачи	189,316	137,184
Обврски за камата по кредити	9,506	14,322
	<u>433,225</u>	<u>385,872</u>

25.4 Цели на управување со финансиските ризици

Финансиските ризици го вклучуваат пазарниот ризик (девизен ризик и каматен ризик), кредитен ризик и ликвидносен ризик. Финансиските ризици се следат на временна основа и се избегнуваат првенствено преку намалувањето на изложеноста на Друштвото на овие ризици. Друштвото не користи специјални финансиски инструменти за да ги избегне овие ризици, бидејќи таквите инструменти не се во широка употреба во Република Македонија.

25.5 Пазарен ризик

Во текот на своето работење Друштвото е изложено првенствено на финансиските ризици од промена на курсот на странските валути и промена на каматните стапки (види подолу). Изложеноста на пазарниот ризик се следи преку анализата на сензитивноста. Немаше промена во изложеноста на Друштвото на пазарните ризици или начинот на кој Друштвото управува или го мери ризикот.

25.6 Управување со девизниот ризик

Друштвото врши трансакции деноминирани во странски валути заради набавка на материјали, стоки и опрема, продажба на своите производи, обезбедување кредити и давање позајмици. Друштвото не користи посебни финансиски инструменти за да ги намали овие ризици, бидејќи таквите инструменти не се применуваат во Република Македонија. Според тоа, Друштвото е изложено на потенцијален ризик од можните флукуации на курсевите на странските валути и нема средства со кои би го намалила истиот.

Сметководствената вредност на монетарните средства и обврски на Друштвото деноминирани во странска валута е како што следува:

	СРЕДСТВА		ОБВРСКИ	
	31 декември 2017	31 декември 2016	31 декември 2017	31 декември 2016
ЕУР	<u>68,821</u>	<u>72,190</u>	<u>374,884</u>	<u>349,321</u>

25.6.1. Анализа на сензитивноста на странски валути

Друштвото е изложено на еврото. Следната табела детално ја прикажува анализата на сензитивноста на Друштвото на 10% зголемување и намалување на вредноста на денарот во споредба со оваа валута. Анализата на сензитивноста ги вклучува единствено монетарните ставки деноминирани во странски валути на крајот на годината, при што се врши корекција на нивната вредност при промена на курсот на странската валута за 10%. Негативниот износ подолу означува намалување на добивката или останатиот капитал, кој што се јавува во случај доколку денарот ја намали својата вредност во однос на еврото за 10%. За зголемување на вредноста на денарот во однос на еврото за 10%, ефектот врз добивката или останатиот капитал би бил еднаков, но со обратен предзнак.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2017

25. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

	Намалување за 10% Во илјади денари	
	2017	2016
Загуба	(30,606)	(27,713)

Сензитивноста на Друштвото на странска валута не е значително променета во споредба со претходната година.

25.7 Управување со каматниот ризик

Друштвото е изложено на каматниот ризик преку кредитите со променлива каматна стапка. Изложеноста на ризик од каматни стапки ја вклучува веројатноста дека вредноста на кредитите на Друштвото ќе флукутираат поради промените на пазарните каматни стапки. Во отсуство на активен пазар Друштвото не користи финансиски хеџинг инструменти за намалување на изложеноста на влијанието од каматни стапки.

Сметководствената вредност на финансиските средства и финансиските обврски на крајот на годината е како што следува:

	Во илјади денари	
	31 декември 2017	31 декември 2016
Финансиски средства		
<i>Некаматносни :</i>		
Побарувања од купувачи	274,047	201,696
Пари и парични еквиваленти	10,282	35,909
	<u>284,329</u>	<u>237,605</u>
Финансиски обврски		
<i>Некаматносни :</i>		
Обврски спрема добавувачи	189,316	137,184
Обврски за камата по кредити	9,506	14,322
	<u>198,822</u>	<u>151,506</u>
<i>Променлива каматна стапка:</i>		
Обврски по кредити	234,403	234,366
	<u>234,403</u>	<u>234,366</u>
	<u>433,225</u>	<u>385,872</u>

25.7.1 Анализа на сензитивноста на каматни стапки

Анализата на сензитивноста е одредена врз основа на изложеноста на Друштвото на промена на каматните стапки на финансиските инструменти на крајот на периодот за известување. За финансиските инструменти со варијабилни каматни стапки, анализата е изготвена под претпоставка дека износите на крајот на годината биле непроменети во текот на целата година. При приготвувањето на анализата на сензитивноста на промените на каматните стапки, користено е зголемување или намалување на каматните стапки за 2 процентни поени, што претставува разумна процена на раководството за можните промени на каматните стапки.

Доколку каматните стапки би биле повисоки, односно пониски, за 2 процентни поени, а сите други варијабилни непроменети, добивката на Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2017 би била поголема, односно помала за 4,688 илјади денари (2016: 4,687 илјади денари). Осетливоста на Друштвото на ризикот од промена на каматните стапки е незначително променета за годината која завршува на 31 декември 2017 година како резултат на постојаното ниво на позајмици.

25.8 Управување со кредитниот ризик

Кредитниот ризик се однесува на ризикот од неисполнување на договорените обврски од страна на деловните партнери, што би резултирало во финансиски загуби за Друштвото. Побарувањата на Друштвото не се обезбедени со било какви меници, гаранции или друг вид на колатерал.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2017

25. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

25.8 Управување со кредитниот ризик (продолжение)

Структурата на побарувањата од купувачите на 31 декември 2017 година е како што следи:

	Бруто изложеност	Исправка на вредноста	Во илјади денари Нето изложеност
Недоспеани побарувања	186,261	-	186,261
Доспеани, но неисправени побарувања	87,786	-	87,786
Доспеани и исправени побарувања	15,543	(15,543)	-
	<u>289,590</u>	<u>(15,543)</u>	<u>274,047</u>

Структурата на побарувањата од купувачите на 31 декември 2016 година е како што следи:

	Бруто изложеност	Исправка на вредност	Во илјади денари Нето изложеност
Недоспеани побарувања	132,741	-	132,741
Доспеани но неисправени побарувања	68,955	-	68,955
Доспеани и исправени побарувања	21,429	(21,429)	-
	<u>223,125</u>	<u>(21,429)</u>	<u>201,696</u>

Недоспеани побарувања

Недоспеаните побарувања во износ од 186,261 илјади денари (2016: 132,741 илјади денари) во целост се однесуваат на побарувања по основ на продажби во текот на месец декември 2017 година. Овие побарувања достасуваат за наплата 15 дена по датумот на фактурирањето.

Доспеани, но неисправени побарувања

Старосната структура на доспеаните, но неисправени побарувања за годините што завршуваат на 31 декември 2017 и 2016 година е како што следи:

	31 декември 2017	Во илјади денари 31 декември 2016
До 30 дена	43,243	28,698
Од 31 до 90 дена	17,828	22,225
Од 91 до 180 дена	9,955	11,638
Од 181 до 360 дена	4,476	6,394
Над 360 дена	12,284	-
	<u>87,786</u>	<u>68,955</u>

Просечниот период за наплата на побарувањата од купувачите изнесува 117 дена (2016: 112 дена).

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2017

25. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ

25.9 Ликвидносен ризик

Табели за ликвидносен и каматносен ризик

Следните табели детално ја прикажуваат преостанатата договорна доспеаност на финансиските обврски. Табелите се изготвени врз основа на недисконтираните парични текови на финансиските обврски.

Во илјади денари
31 декември 2017

	Просечна пондер. ефектив. каматна стапка	До	Од 1-	Од 3	Од 1-	Над 5	Вкупно
		1 месец	3 месеци	месеци до 1 година	5 години	години	
Некаматосни	0,00%	189,316	-	-	-	-	189,316
Со променлива каматна стапка	4,00%	781	2,344	240,654	-	-	243,779
		<u>190,097</u>	<u>2,344</u>	<u>240,654</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>433,095</u>

Во илјади денари
31 декември 2016

	Просечна пондер. ефектив. каматна стапка	До	Од 1-	Од 3	Од 1-	Над 5	Вкупно
		1 месец	3 месеци	месеци до 1 година	5 години	години	
Некаматосни	0,00%	137,184	-	-	-	-	137,184
Со променлива каматна стапка	4,00%	781	2,344	240,616	-	-	243,741
		<u>137,965</u>	<u>2,344</u>	<u>240,616</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>380,925</u>

Просечниот период на плаќање на обврските кон добавувачите изнесува 120 дена (2016: 123 дена)

25.10 Објективна вредност на финансиските инструменти

Објективната вредност на финансиските средства и финансиските обврски е одредена на следниот начин:

- Објективната вредност на финансиските средства и финансиските обврски со стандардни услови, со кои се тргува на активните ликвидни пазари, се одредува врз основа на котираните пазарни цени;
- Објективната вредност на останатите финансиски средства и обврски (со исклучок на деривативните инструменти) се одредува во согласност со општо прифатените модели на вреднување кои се базираат на анализа на готовинските текови, со користење на цени од објавените тековни пазарни трансакции и понудени цени од деловните партнери за слични инструменти.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2017

25. ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ (продолжение)

25.10 Објективна вредност на финансиските инструменти (продолжение)

25.10.1 Сметководствена вредност во споредба со објективната вредност

Следната табела ја прикажува сметководствената вредност на финансиските средства и финансиските обврски во однос на нивната објективна вредност на 31 декември 2017 и 2016 година:

	31 декември 2017		Во илјади денари 31 декември 2016	
	Сметковод. вредност	Објективна вредност	Сметковод. вредност	Објективна вредност
Финансиски средства				
Побарувања од купувачи и останати побарувања	274,047	274,047	201,696	201,696
Пари и парични еквиваленти	10,282	10,282	35,909	35,909
	<u>284,329</u>	<u>284,329</u>	<u>237,605</u>	<u>237,605</u>
Финансиски обврски				
Обврски по кредити	234,403	234,403	234,366	234,366
Обврски кон добавувачи	189,316	189,316	137,184	137,184
Обврски за камати по кредити	9,506	9,506	14,322	14,322
	<u>433,225</u>	<u>433,225</u>	<u>385,872</u>	<u>385,872</u>

25.10.2 Претпоставки користени при одредувањето на објективната вредност на финансиските средства и финансиските обврски.

Со оглед на фактот дека не постои доволно пазарно искуство, стабилност и ликвидност за купувањата и продажбите на финансиските средства и обврски, како и со оглед на тоа дека не постојат објавени пазарни информации, за целите на обелоденувањата поврзани со објективната вредност на финансиските средства и обврски, Друштвото ја користеше техниката на анализа на дисконтираните готовински текови. При ваквата техника на вреднување се користат каматните стапки за финансиски инструменти со слични карактеристики, со цел да се добијат релевантни проценки на цените од тековните пазарни трансакции. Земајќи ја предвид краткорочноста на побарувањата од купувачите и обврските спрема добавувачите не постои значајно отстапување на нивната сметководствена вредност во однос на нивната објективна вредност.

26. ДАНОЧЕН РИЗИК

Во Република Македонија тековно во сила се неколку даночни закони кои се воведени од страна на Министерството за финансии на Република Македонија. Овие даноци вклучуваат: данок на додадена вредност, данок на добивка, персонален данок на доход и останати даноци. Освен тоа, регулативите кои се однесуваат на овие даноци не беа на сила подолг период, спротивно на соодветната легислатива во развиените пазарни економии. Дополнително, регулативите кои ја дефинираат имплементацијата на овие закони, често се нејасни или воопшто не постојат. Постојат спротивставени мислења, во однос на правното толкување на регулативата помеѓу различни министерства и државни организации. На тој начин се креираат неизвесности, како и правни конфликти. Даночните биланси, вклучувајќи ги и сите останати полиња на даночна регулатива (како што се увозните царини), можат да бидат предмет на преглед и контрола од неколку соодветни даночни власти, кои можат да проценат значајни казни и пенали.

Толкувањето на даночната легислатива од страна на даночните власти, применета врз трансакциите и активностите на Друштвото, може да не коинцидира со толкувањата на Раководството. Како резултат на тоа, трансакциите можат да бидат оспорени од даночните власти и од Друштвото може да биде побарано да плати дополнителни даноци, пенали и камати кои можат да бидат значајни. Документацијата на Друштвото останува отворена за контрола од страна на даночните и царинските власти, за период од пет години. Ова практично значи дека даночните власти можат да одредат плаќање на дополнителни обврски во период од пет години од настанувањето на даночната обврска. Горенаведените објаснувања создаваат даночни ризици во Република Македонија, кои се суштински позначајни од оние кои се вообичаени во земјите со повеќе развиени даночни системи.

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
31 декември 2017**24. ПОТЕНЦИЈАЛНИ ОБВРСКИ**

а) Дадени гаранции

Друштвото има дадени гаранции кон трети лица кои служат за навремено плаќање на обврските во вкупен износ од 4,500 илјади денари (2016: 2,000 илјади денари) издадени од една домашна банка.

27. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Официјалните девизни курсеви користени при исказувањето на билансните позиции деноминирани во странска валута, на 31 декември 2017 и 2016 година се следните:

	31 декември 2017	31 декември 2016
ЕУР	61.4907	61.4812

ПРИЛОГ 1 – ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

ПРИЛОГ 2 - ГОДИШНА СМЕТКА